

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל).

סיכומי דף היומי
מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com
לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין בייטש זצ"ל

גליין
204

שאינן כן אם יש לאדם אחר חמץ, אין בכך איסור אף אם הוא עומד בעזרה.

מקום החמץ - לריש לקיש צריך שיהא עמו בעזרה, לרבי יוחנן אף על פי שאין עמו בעזרה, וחולקים אם 'על' (בפסוק דלא תשחט על חמץ) בסמוך משמע.

קדושת לחמי תודה - משהוקדשו בפה נתקדשו קדושת דמים (לאסור באכילה והנאה, אך אם נטמאו נפדים), ושחיטת הזבח מקדשתן קדושת הגוף, שאם נטמאו אין להם פדיון.

היה הלחם בחוץ בשעת שחיטת התודה לא קדש הלחם, לרבי יוחנן היינו חוץ לחומת ירושלים, לריש לקיש חוץ לחומת העזרה (ופליגי אם 'על' בסמוך משמע).

שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אכלה אינו לוקה, לרבי יוחנן משום שהוא לאו שאין בו מעשה, אבל משום התראת ספק לוקה, לריש לקיש פטור משום שהוא התראת ספק, אבל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו.

דף ס"ג . שב"ק פרשת בא - י' שבט תשפ"א

דף ס"ג - עמוד א'

הקדים מולים לערלים כשר, הקדים ערלים למולים - לפי שיטת אחרים (רבי מאיר) פסול, ולחכמים כשר. ונאמר בדעת אחרים ג' פירושים, א. סוברים 'אינה לשחיטה אלא בסוף', ובגמר שחיטה אין שהות לומר שני דברים, ובוודאי נשחט רק לשם זה שהקדים. ב. סוברים שלא צריך פיו ולבו שוין, ומיירי בגמר בלבו לומר ערלים ומולים, ולא הספיק לומר רק ערלים ונגמרה השחיטה. ג. מדובר ששחט בסימן ראשון רק לשם ערלים וסימן שני הוסיף למולים, ונשחט סימן ראשון רק לפסולים בלא תערובות כשרים, וסוברים אחרים שמפגלים בחצי מתיר (ובהקדים מולים לערלים, נשחט סימן ראשון רק למולים, ובסימן שני הוסיף ערלים, ונמצא שלא היה סימן שלא היה בו לכל הפחות תערובות כשרים, ולכן כשר).

שחיטה - לאביי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, והכל בכלל השחיטה, לרבא (בדעת רבי מאיר ורבי יהודה) אינה אלא לבסוף, ונפקא מיניה במחשב בקדשים מחשבת פסול מתי פוסלת.

גם לרבי מאיר צריך פיו ולבו שוין, ולכן המתכוין לומר תרומה וטעה בדיבורו ואמר מעשר, מעשר ואמר תרומה, לא אמר כלום. וכן בנדירים ובמחשבת פסול בקדשים.

פיגול בחצי מתיר, כגון שפיגל בקומץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקומץ, או בשחיטת סימן אחד, לרבי מאיר הוי פיגול לחכמים לא.

משנה: השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה, לרבי יהודה אף השוחט תמיד של בין הערביים של ערב פסח. לרבי שמעון שחט פסח על החמץ בארבעה עשר לשמו חייב ושלא לשמו פטור, כיון שפסול הוא, ושחיטה שאינה ראויה היא. ושאר הזבחים ששחט בארבעה עשר על החמץ, בין לשמם בין שלא לשמם פטור. ובמועד - הפסח ששחטו לשמו פטור, ששחיטה שאינה ראויה היא, ששלמים הם ששחטם לשם פסח, ושלא לשמו חייב, ששחיטה ראויה היא שכיון שעבר זמנו הוי שלמים. ושאר הזבחים בין לשמן בין שלא לשמן חייב, חוץ מחטאת ששחטה שלא לשמה, שכיון שפסולה הוי שחיטה שאינה ראויה.

דף ס"ג - עמוד ב'

'לא תשחט על חמץ עוברים אם יש חמץ - לשוחט (לא תשחט), לזורק (דם זבחי), לאחד מבני החבורה, למקטיר (שלאו לא תשחט סמוך ללאו לא ילין וכל שישנו בעבודה של איסור ולא ילין כגון הקטרה, ישנו בלאו לא תשחט, ולהלן הובאה מחלוקת אם המקטיר חייב). מה

דף ס"ד . יום א' פרשת בשלח - י"א שבט תשפ"א

דף ס"ד - עמוד א'

דין קרבן עוף ומנחה בלאו 'לא תשחט על חמץ דם זבחי' - לרבי שמעון דמחייב שאר קרבנות במועד (ולא בערב פסח) הוא הדין במליקה והזאה של חטאת עוף, אבל הקומץ את המנחה אינו עובר, שקמיצה אינה שחיטה.

הקטרה בזמן שיש לו חמץ - מחלוקת תנאים אם עובר על לאו 'לא תשחט', שכל שישנו בהלנת אימורים ישנו בלאו זה (ראה לעיל דף ס"ג), ויש שאין דורשים היקש זה, ולכן רק השוחט חייב כמפורש בפסוק, וכן הזורק שנתרבה מ'דם זבחי'.

חייב 'לא תשחט על חמץ' בשאר קרבנות: לת"ק - אין חייב. לרבי יהודה - חייב בקרבן תמיד בין הערביים של ערב פסח (שדורש 'זבחי' - המיוחד לי, והיינו תמיד). לרבי שמעון - בערב פסח עוברים רק על קרבן פסח, ובמועד עוברים על כל הקרבנות חוץ מפסח. שדורש האמור 'זבחי' זבחי' שני פעמים, ונוטל י' אחת ונותנה אצל 'זבחי' השני וכאילו נכתב 'זבח' ו'זבחי', וחילקה התורה 'זבח' (היינו פסח) מ'זבחי' (שאר קרבנות), שבזמן 'זבח' (זמן הקרבת הפסח) אינו חייב על 'זבחי' (שאר קרבנות), ובמועד שאינו זמן 'זבח' חייב על 'זבחי'.

ספק אם פסח בשאר ימות השנה צריך עקירת שם פסח ממנו, או סתמא הוי שלמים, ואם הבהמה עומדת להקריב לשם פסח, כגון שהבעלים טמאי מת ונדחה לפסח שני, סתמא לשם פסח שני קאי, ובודאי צריכה עקירה.

משנה: הפסח נשחט: א. בשלש כיתות (ומצוה לחלק כך), ב. נעלו דלתות, תקעו הריעו ותקעו, ג. שורות שורות של

כהנים ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב, ד. כל שורה או כולה כסף או כולה זהב (שכך יפה יותר), ה. לא היו לבזיכין שוליים, שלא יניחום ויקרוש הדם, ו. שחט ישראל וקיבל הכהן ונתנו לחבירו וחבירו לחבירו, עד המזבח, ז. קודם מקבל את המלא ואחר כך מחזיר הריקן, ח. זורקו זריקה אחת בירך המזבח שיש תחתיו יסוד, ט. קראו הלל, אם גמרו שנו, ואם גמרו שלשו, אך לא שלשו מימיהם, י. רבי יהודה אומר כת השלישית מעולם לא הגיעו ל'אהבתי', יא. כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שמדיחים העזרה שלא ברצון חכמים, יב. רבי יהודה אומר כוס היה ממלא מדם תערובת שבריצפה וזרקו זריקה אחת על גבי המזבח, ולא הודו לו חכמים, יג. תולין ומפשיטין באונקליות הקבועים, יד. מי שאין לו מקום מפשיט על גבי מקלות שעל כתפו וכתף חבירו, טו. לרבי אליעזר בשבת מניח ידו על גבי כתף חבירו, ויד חבירו על כתפו, ומפשיט, טז. בשבת - כת ראשונה ישבה בהר הבית, שניה בחיל, שלישית במקומה עומדת, משחשיכה יצאו לבתיהם וצלו הפסח.

דף ס"ד - עמוד ב'

אין פסח נשחט אלא בשלש כתות של שלושים, בעינן קהל, עדה וישראל, וספק אם שלושים בבת אחת או שלש כתות של עשרה בזה אחר זה, ומספק עושים שניהם. ובחמישים אפשר לקיים זאת, שעושים תחילה כת של שלושים, ואחר כך יוצאים עשרה, ונכנסים עשרה, ושוב יוצאים עשרה ונכנסין עשרה.

נעילת הדלתות - לאביי ננעלות מאליהן ומעשה ניסים, וכל זמן שלא ננעלו נכנסים, וסמכינן על הנס ואין חוששים שלא יהיו שלש כתות, לרבא נועלים ולא סמכינן על הנס.

ריבוי העם - אגריפס המלך מנה ששים ריבוא זוגי כליות כפלים כיוצאי מצרים והיה תפיסה בעלמא כדי לעמוד על המנין ומקטרים. חוץ מטמא, ודרך רחוקה, וכל פסח נמנו עליו יותר מעשרה בני אדם והיו קוראין אותו פסח מעובין על שם ריבוי העם. אך על אף ריבוי העם - מעולם לא נתמעך אדם בעזרה חוץ מזקן אחד בימי הלל והיו קוראין אותו פסח מעוכין על שם שנתמעך.

'זהקטירו' - שלא יערב חלבם של קרבן זה בחלבם של אחר.

'זהקטירם' - שיהא כולו מוקטר כאחד, כלומר, כל האימורים של הקרבן בבת אחת.

כל הבזיכין שבמקדש לא היו להן שוליים, שמא יניחום ויקרוש הדם ולא יהא ראוי לזריקה, חוץ מבזיכי לבונה של לחם הפנים, שהיה מושבם רחב שלא ישענו על הלחם ויפרסו.

סדר העבודה של קרבן פסח: שחיטה כשירה בזר, מקבלה ואילך מצות כהונה, הולכה - הולכת כלי בלא הולכת רגל נחלקו אם נחשב הולכה, נותנה לחברו - משום שברוב עם הדרת מלך, קיבל המלא ואחר כך מחזיר הריקן - שאין מעבירין על המצוות.

דף ס"ה . יום ב' פרשת בשלח - י"ב שבט תשפ"א

דף ס"ה - עמוד א'

כת אחרונה (של ג' הכיתות בשחיטת קרבן פסח) נקראת כת עצלנית, ואף שמצוה שיהיו שלש כיתות, הוי להו לזרוזי נפשייהו להיות מן הראשונים.

אי אפשר לעולם בלי בסם ובורסי, ואשרי מי שאומנתו בסם. אי אפשר לעולם בלי זכרים ונקבות ואשרי מי שבניו

זכרים.

מדיחים העזרה בשבת שלא ברצון חכמים - לרב חסדא היינו שלא ברצון רבי אליעזר, שסובר שכיבוד וריבוץ אסורים מדאורייתא משום אשוויי גומות, אבל לחכמים שבות הוא, מותר להדיח העזרה, שאין שבות במקדש. לרב אשי גם לחכמים אסור שהתירו רק שבות הצריך לעבודה.

כוס היה ממלא מדם התערובת (לרבי יהודה, שאם נשפך דמו של קרבן אחד יתכשר בזריקה זו), שכהנים זריזין הן ובודאי נתקבל הדם בכלי, ואח"כ נשפך מכח זריזותם לקרבו למזבח (שאם נשפך מהצואר פסול לזריקה).

דם התמצית - דם מעליא הוא לרבי יהודה, וחייב עליו כרת כשאר דם, ולא כחכמים הסוברים שהוא רק בלאו. אך מודה רבי יהודה שאינו כשר לזריקה, ואם זרקו אינו מכפר.

דף ס"ה - עמוד ב'

דם זבחים שנתערבו: אם נתערבו במים - אם יש בו מראית דם כשר. אם נתערב בדם פסול (של חולין וכדומה) - לת"ק רואים את הפסול כאילו היה מים, ואם יש בכשר להיות בו מראית דם כשר. לרבי יהודה - אין דם מבטל דם. ולכן מכשיר רבי יהודה דם שנתערב בדם התמצית לזריקה.

פוקקין העזרה בערב פסח שלא יצא הדם, לרבי יהודה כדי למלאות מדם התערובת ולזרוק, לחכמים שבח הוא לבני אהרן שילכו בדם עד ארכובותיהם, ואינו חוצץ שהוא לח.

בגדי כהונה מטונפים בדם פסולים, והעובד בהם עבודתו פסולה. ובערב פסח שהיתה העזרה מלאה דם - לא היו הכהנים מגביהים בגדיהם מן הארץ, שצריך 'מדו בד', שלא יחסר ולא יותיר אלא כמדתו שוה לארץ, אלא כשהיו מוליכים האברים והדם היו הולכים על איצטבאות של בנין כדי שלא יתלכלכו.

הולכה עבודה היא ונעשית רק בכהונה, והיינו דווקא הולכת הדם לזריקה והולכת איברים לכבש, אבל הולכת עצים למערכה אין צריך כהונה, ובהולכה זו היו הולכים הכהנים על רצפת העזרה בתוך הדם, ומגביהים בגדיהם שלא יתלכלכו.

פרק אלו דברים

משנה: אלו דברים בקרבן פסח דוחים את השבת: שחיטה, זריקה, (שאי אפשר לעשותם אלא בו ביום). מיחוי קרביו (שלא יסריחו), הקטרת חלביו (שחביבה מצוה בשעתה. לקמן ס"ח:). אבל צלייתו והדחת קרביו לא, שאפשר משתחשך. שבות של מצוה שאין זמנה בשבת, כהרכבתו והבאתו דרך רשות הרבים או מחוץ לתחום, וחתרכת יבלתו - לר' אליעזר דוחה שבת מק"ו משחיטה שמלאכה דאורייתא היא, לרבי יהושע ורבי עקיבא אינו דוחה, לרבי יהושע יום טוב יוכיח שחיטה ובישול שהם מדאורייתא מותרים ושבות של הוצאה מחוץ לתחום אסורה, כיון שהיה יכול לעשותה מאתמול, (ור"א פריך שאין ראייה משבות רשות לשבות של מצוה), ורבי עקיבא הביא ראייה מהזאה של יום השביעי בערב פסח שאין דוחה שבת אע"פ שהיא שבות, שכיון שכל ההיתר הוא מדכתיב 'במועדו' כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה בכלל זה ואינה דוחה שבת (וגם הזאה אינה דוחה אף שאי אפשר לעשותה מאתמול, הואיל ואינה מגוף הפסח, ואינה בכלל הכתוב 'במועדו'. רש"י).

דף ס"ו . יום ג' פרשת בשלח - י"ג שבט תשפ"א

דף ס"ו - עמוד א'

מפני שבני בתירא נתעצלו ולא שימשו גדולי

הדור, נתעלמה מהם הלכה אם פסח דוחה את השבת, והלל ששימש שמעיה ואבטליון, ידע ההלכה שדוחה, ומשום כך הושיבוהו בראש ומינוהו לנשיא.

פסח דוחה את השבת - כך קיבל הלל מרבותיו שנלמד בגזירה שוה מ'מועדו' 'מועדו' שכתוב בקרבן תמיד שאפילו בשבת. ועוד ק"ו מתמיד, שפסח עשה שיש בו כרת הוא, משא"כ תמיד שאינו בכרת, ופרכו בני בתירא את הק"ו, מה לתמיד שכן תדיר וכליל.

שכח ולא הביא סכין לעזרה מערב שבת - אין הבאת הסכין דוחה את השבת, כיון שאפשר להביאו בערב שבת, אלא מי שפסחו טלה תוחבו בצמרו, ומי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו, וכן קיבל הלל משמעיה ואבטליון.

תמיד דוחה שבת - כמפורש בתורה 'עולת שבת בשבתו על עולת התמיד'.

גזירה שוה אין אדם דן מעצמו אלא אם כן קבלה מרבותיו מסיני, שדילמא קרא למילתא אחריתי אתא.

דף ס"ז - עמוד ב'

אסור לעשות מלאכה בקדשים, ואם עשה עובר על לאו לא תעבוד בבכור צאנך, ולכן אסור ליתן על הקרבן משא ואפילו את הסכין שצריך כדי לשחטו, ורק אם עדיין לא הקדישו, ובכוונתו להקדישו בעזרה וכדרך שלימד הלל שלא יבואו לידי מעילה, אז יכול להביא דרכו את הסכין.

אין מקדישין, מעריכין, מחרמינן בשבת, ואין מגביהין תרומות ומעשרות, וקל וחומר ביו"ט, אמנם קרבנות שקבוע להם זמנם בו ביום, כקרבן פסח שחל בשבת, וחגיגה ביו"ט, כשם שנשחטים בו ביום כך מקדישים אותם בו ביום.

שבות כלאחר יד במקום מצוה אם דוחה שבת - זו הייתה שאלת בני בתירא מההלל, כיון שכלאחר יד לא חמיר כשאר שבות, שלא שכיח, ונהגו העם לקולא, ועל זה אמר הלל 'אם אינם נביאים בני נביאים הם', ונזכר שכן קיבל גם משמעיה ואבטליון.

כל המתיהר - אם חכם הוא חכמתו מסתלקת (מהלל), ואם נביא הוא נבואתו מסתלקת (מדבורה).

כל הכועס - אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו (ממשה), אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו (מאלישע), וכל הכועס, אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים מורידין אותו (מאליאב).

דף ס"ז. יום ד' פרשת בשלח - י"ד שבט תשפ"א

דף ס"ז - עמוד א'

קרבן תמיד דוחה טומאה - נלמד בגזירה שוה 'מועדו' מקרבן פסח.

קרבן פסח דוחה טומאת ציבור - דילפינן מ'איש איש כי יהיה טמא לנפש', איש נדחה לפסח שני ולא ציבור.

זבין ומצורעין ובוועלי נדות - עושים קרבן פסח שני, שהתברר מריבוי 'איש איש'. ואף אם רוב הציבור טמא אינם עושים פסח ראשון בטומאה, שלומדים מ'טמא לנפש' שרק טומאת מת נדחית בציבור.

טמאים שנכנסו לפני ממוחיצתם - לוקים ארבעים, מצורע שנכנס - לרבי יהודה לוקה ארבעים, לרבי שמעון הוי ניתק לעשה ואינו לוקה.

ג' מחיצות לשילוח טמאים - כל טמאי מגע (טמא מת, וגם מת עצמו, ושרץ, ונוגע בבילה) משתלחים מן העזרה לבד ומותרים במחנה לוייה. זב ובעל קרי משתלחים אף ממחנה לוייה (הר הבית). מצורע משתלח אף ממחנה ישראל (מכל העיר). לרבי יהודה לומדים מחיצה נוספת לזב ובעל קרי מכך שנכתב 'מחניהם' בלשון רבים, ומחוץ למחנה' שכתוב במצורע

לרבות שילוח נוסף (מחוץ למחנה ישראל). ולרבי שמעון ילפינן מכך שהוצרכה התורה לפרט את כל הטמאים המשתלחים, שנאמר 'וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב' (וכל - לרבות בעל קרי הדומה לזב) 'וכל טמא לנפש' (וכל - לרבות נוגע בשרץ), והיה די לכתוב טמא שרץ, ובק"ו היינו למדים זב ובעל קרי, אלא נכתבו ליתן להם מחנה שני. וכן מצורע היינו למדים בק"ו מבעל קרי, אלא נכתב מצורע ליתן לו מחנה שלישית.

דף ס"ז - עמוד ב'

זב חמור מנוגע בשרץ - שכן טומאתו יוצאת מגופו, והא שטומאת שרץ מטמא באונס אינה חומרא, שהרי גם זב בראיה ראשונה נטמא באונס (טומאת ערב).

מצורע חמור מזב ובעל קרי - שטעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה.

זב חמור ממצורע - שמטמא כלי חרס בהיסט, ומטמא משכב ומושב להיות אב הטומאה ולטמא טומאת בגדים לאדם שישב עליו אע"פ שלא נגעו בו הבגדים, משא"כ מצורע עושה משכב ומושב רק להיות ראשון לטומאה ולטמאות אוכלים ומשקים בלבד.

שיעור טומאת זב וקרי - לחכמים במשהו (ולדבריהם יש לזב ובעל קרי חומרא על מצורע), לרבי נתן בשם רבי ישמעאל כחתימת פי האמה. ובמצורע לכו"ע שיעור הנגע - כגריס.

בשעה שאין טמאי מתים משתלחים, והיינו בפסח הבא בטומאה, זבים ומצורעים שנכנסו למקדש אינם בכרת.

בעל קרי דינו כמו שרץ לענין שנטמא גם באונס, וכן שטמא רק טומאת ערב, ולא כזב שטמא ז' ימים. אבל לענין שילוח הוא כזב, ומשתלח חוץ לב' מחנות. שנלמד מ'וכל זב, וי"א' (להלן ס"ח ע"א) שנלמד מהכתוב 'ויצא אל מחוץ למחנה' (מחנה לוייה) 'לא יבא אל תוך המחנה' (מחנה שכינה).

דף ס"ח. יום ה' ראש השנה לאילנות תשפ"א

דף ס"ח - עמוד א'

בועל נדה כטמא מת - שטמא שבעת ימים, וכן לענין שילוח משתלח רק ממחנה שכינה.

מיחוי קרביו של קרבן פסח (שדוחה שבת) - לרב הונא הוא ניקוב המעיים בסכין כדי שיצא הרעי (ומיחוי' לשון נקב וחבלה. רש"י בפירוש שני). לחייא בר רב היינו הוצאת הליחה האדוקה במעיים על ידי דחיקת הסכין (ומיחוי' לשון דבר בזוי).

עתידים צדיקים שיחיו את המתים.

לעתיד לבא ישראל לא ימותו, כדכתיב 'ובלע המות לנצח', ועכו"ם המשמשים ישראל - עליהם נאמר 'כי הנער בן מאה שנה ימות'.

'חפרה הלבנה ובושה החמה' - היינו בעולם הבא, שלא יהיה בעולם אלא זיו זוהר ומראה שכינה. 'והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתיים כאור שבעת הימים' - היינו לימות המשיח, ולמ"ד אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות 'ואור החמה' וגו' יתקיים לעולם הבא במחנה הצדיקים, ובמחנה שכינה יתקיים הפסוק 'חפרה' וגו'.

'אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא' - כמו ש'מחצתי ואני ארפא' היינו אותו אדם שחלה הוא מתרפא, כך זה שמת הוא יחיה, מכאן תשובה לאומרים אין תחיית המתים מן התורה. ד"א בתחילה מה שאני ממית אני אחיה, שיחיו כדרך שמתו (חגרים סומים אלמים) ואח"כ ואני ארפא - שיתרפאו.

דף ס"ח - עמוד ב'

חביבה מצוה בשעתה, שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים

כל הלילה, ואעפ"כ מקריבים בשבת את האימורים של קרבנות הדוחים את השבת, כדכתיב עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה.

חותכין ביד יבלת יבשה במקדש, שאין שבות במקדש. ולחתוך ביד יבלת לחה - פליגי ר' אלעזר ור' יוסי בר חנינא, כיון דמצי למיעבד מאתמול, ובכלי לכולי עלמא אסור. (ולדעת רבי אליעזר הסובר שמכשירי מצוה דוחים את השבת אף בכלי מותר ואף לחה).

שחיטה ובישול לצורך יום טוב אם נחשב מצוה נחלקו בזה רבי יהושע ורבי אליעזר (במשנה, אם אפשר להביא ראיה משחיטת יו"ט לשחיטת קרבן פסח), ותלוי בשיטתם אם בעינן ביו"ט חציו לה' וחציו לכם, ונמצא ששמחת יו"ט מצוה היא, או שאפשר כולו לה' או כולו לכם, ושמחת יו"ט הוי רשות.

הכל מוזדים שבעינן נמי לכם : א. בעצרת - שיום שניתנה בו תורה הוא, וצריך להראות שנח ומקובל יום זה לישראל. ורב יוסף היה מצוה לאנשי ביתו להכין עגל מובחר, שיום זה גרם שיתרומם יותר משאר בני אדם על ידי שלמד הרבה תורה. ב. בשבת - דכתיב 'וקראת לשבת עונג'. ג. בפורים - דכתיב 'ימי משתה ושמחה'.

כל האוכל ושותה בערב יום הכיפורים - מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי.

רב ששת חזר על לימודו כל שלושים יום, ואמר שמחי נפשי שמחי נפשי בשבילך ולצורךך שניתי וקריתי, ואף על פי שיש הנאה מלומדי תורה לכל העולם, שאילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, מעיקרא כי עביד איניש אדעתיה דנפשיה עביד.

דף ס"ט. יום ו' פרשת בשלח - ט"ז כסליו תשפ"א

יום זה מוקדש לעילוי נשמת האי גברא רבה יקירא הרב החסיד ר' יעקב דוב ראזענבוים זצ"ל בן הרב החסיד ר' ישראל זצ"ל. נלב"ע בשם טוב ט"ז כסליו תש"פ הונצח על ידי יוצאי חלציו שיחיו. ת. נ. צ. ב. ה.

דף ס"ט - עמוד א'

מכשירי מצוה דקודם שחיטה (כגון חתיכת יבלת) אם דוחים שבת, פליגי רבי אליעזר ורבי עקיבא במשנה, לרבי אליעזר לומדים ממכשירים שאחר השחיטה (מיחוי קרביו) שדוחים, לרבי עקיבא שאני מכשירים שאחר שחיטה, שכבר דחתה שחיטה את השבת.

הזאה על טמא מת ביום השביעי שחל בשבת : אסורה משום שבות, שמא יעביר את מי החטאת ד' אמות ברשות הרבים. ולכן כדי לאכול תרומה - ודאי אינה דוחה שבת, שתרומה גופא לא דחיא שבת. להכשירו לקרבן פסח - בתחילה סבר רבי אליעזר שדוחה (כדעתו בשאר שבות דמכשירי מצוה), ורבי עקיבא הזכירו שהוא עצמו לימדו שאין דוחה. ואף שאר מכשירים דוחים את השבת לדעת ר"א, הזאה אינה נדחית, לרבה - שכיון שקודם הזאה אינו ראוי להקרבת הפסח, אין הכשרו דוחה שבת. לרבא (להלן עמוד ב') - משום שסבר שההזאה אינה מעכבת לשחיטה ולזריקה (כדלהלן), ורק את האכילה היא מעכבת, וסובר שאכילת פסחים אינה מעכבת.

מכשירי מצוה דוחין את השבת לרבי אליעזר, (אפילו מלאכה דאורייתא), לרבה דווקא היכא דגברא חזי ורמי חיובא עליה, כגון להביא איזמל למילה ביום השמיני שהתינוק ראוי למול, אבל להזות על טמא ביום השביעי להכשירו לקרבן

פסח לא, ולרבא גם היכא דגברא לא חזי דוחה את השבת להכשירו (אמנם הזאה אינה נדחית כנ"ל).

לחמם חמין בשבת לצורך קטן שיהיה בריא וחזק למולו (לדעת רבי אליעזר שמכשירי מצוה דוחים את השבת, וכשיטת רבה בדעתו שדווקא באופן 'גברא חזי') - אם הוא חולה אין מחממים, שכל זמן שהוא חולה אין ראוי למולו, לבריא - לרבה מחמם שראוי למולו, לרבא, הכל חולין הן אצל מילה ואין מחמם בשבת, כיון דגברא לא חזי.

דף ס"ט - עמוד ב'

אדם הטמא בערב פסח שראוי לאכילת פסח בערב, כגון שטמא טומאת שרץ או טמא מת ביום השביעי שלו שאפשר להזות עליו וראוי לערב, נחלקו האמוראים (דף צ"ב) אם משלח פסחו ע"י שליח, ושיטת רבי אליעזר בזה - לפי רבה סובר כמאן דאמר שאין שוחטין עליו, ולרבא סובר ששוחטין.

כל שהיחיד נדחה לפסח שני ציבור עבדי בטומאה בפסח ראשון, ולפיכך למ"ד אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ (וכן על טמא מת שחל יום שביעי שלו בערב פסח ועדיין לא הזה), ציבור טמאי שרץ (או טמאי מת שיום שביעי שלהם חל בערב פסח) עבדי בטומאה אף שיכולים להטהר. אבל למ"ד שוחטין וזורקין על טמא שרץ, אין הציבור עושים בטומאה.

מילתא דליתא בציבור - לרבה ליתא ביחיד, שכל שאין הציבור חייבין לתקן את עצמם גם היחיד אינו חייב, ולכן כשם שציבור שחל יום שביעי שלהם בערב פסח אינם חייבים להזות, אלא מקריבים בטומאה, למ"ד אין שוחטין על טמא שרץ וטמא מת ביום השביעי (כנ"ל), כך גם יחיד שחל יום שביעי שלו בערב פסח אינו חייב לטהר עצמו, ונדחה לפסח שני. אבל ציבור שהם ערלים שלא הותרה להם ערלות וחייבים למול עצמם כדי להביא קרבן פסח, גם היחיד חייב למול ואינו נדחה לפסח שני. ולרבא גם מילתא שליתא בציבור איתא ביחיד, ולכן למ"ד אין שוחטים על טמא שרץ וטמא מת ביום השביעי, זה שחל יום שביעי שלו בערב פסח חייב בהזאה, ואם לא תיקן עצמו ולא הביא פסח חייב כרת.

פסח שני איתא ביחיד הגם שליתא בציבור משום שהציבור עשו פסח ראשון, אבל אם לא עשו בפסח ראשון כגון שהיו רובם זבים ומיעוטן טמאי מתים, אין היחיד עושה פסח שני.

שחטו שלא לאוכלו שפוסל הפסח, היינו רק אם שחטו לשם חולה וזקן שאינם ראויים לאכול, אבל טמא מת ביום השביעי המחוסר הזאה ראוי לאכול רק לא תיקן את עצמו. **אכילת קרבן פסח הנלמד מפסוק 'איש לפי אכלו'**, לרבי אליעזר אינה אלא למצוה ואינה מעכבת.

הלכה כרבי עקיבא שכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת, אפילו אם מצותו בשבת, בין בפסח הגם שיש בו כרת, ובין במילה הגם שנכרתו עליה י"ג בריתות.

משנה : חגיגה באה עם קרבן פסח - בזמן שבא בחול, בטהרה, בחבורה שיש בה הרבה בני אדם. שאוכלים החגיגה קודם הפסח כדי שיהא הפסח נאכל על השובע, אבל אינו דוחה את השבת, ולא הותרה בטומאת ציבור.

החגיגה באה מן הצאן, בקר, כבשים, עזים, זכרים ונקבות, ונאכלת לשני ימים ולילה אחד (לדעת משנתנו, וראה להלן דף ע"א דעת בן תימא).